

SIMON
ROZENDAAL

Boeren, tuinders en vissers niet het land uitjagen

Bennie Jolink draagt de term 'boerenlul' nog met trots. Wel zouden er volgens de zanger van de band Normaal ('Oerend hard') minder koeien in Nederland moeten zijn vanwege klimaat en stikstof, zei hij tegen *de Volkskrant*. Zelfs hun boegbeeld laat de boeren dus in de steek.

Bij wijze van hart onder de riem zes argumenten waarom Nederland zuinig moet zijn op boeren, tuinders en vissers.

1. Wijlen mijn vader, groenteboer en afkomstig uit een tuindersfamilie, zei als het regende: 'Goed voor de boeren'. Noordwest-Europa was de afgelopen weken een aangename uitzondering, met bijna dagelijks zowel zon als een buitje. Zet de opwarming van de aarde door, dan zijn steeds minder gebieden geschikt voor landbouw, waarschuwde het IPCC, klimaatpanel van de Verenigde Naties, al diverse malen. Neem dit jaar. Het graan in Zuid-Spanje staat er niet goed bij, idem voor de risottorijst op de Povolakte, telers van druiven, abrikozen, perziken, peren, zonnebloemen en amandelen maken zich zorgen, de olijvenoogst wordt minder.

In Senegal kweken ze uien, maar toch willen ze die van ons, mede omdat die vanwege ons klimaat het hele jaar leverbaar zijn. Als Nederland een van de laatste uit hoeken in een warmere en drogere wereld wordt waar 's zomers af en toe water uit de lucht valt, is het niet alleen absurd om boeren weg te pesten, maar ook nationalistisch: we laten dan onze aversie tegen de op stikstof gedijende brandnetels en bramen prevaleren boven de morele plicht om de wereld te voeden.

2. Stikstof is overigens de verkeerde stok om de hond mee te slaan. Zowel in de vorm van ammoniak als van stikstofoxide betreft het hier het laatste restje luchtvervuiling, een vrijwel opgelost probleem in westerse landen. Het wegpesten van de boeren is geen nobele strijd voor de natuur, het is een achterhoedegevecht in een land waar het goed gaat met het milieu.

3. Er zijn maar weinig landen met een vruchtbare bodem. Zo heeft Oekraïne mede dankzij de ijstijden de vruchtbaarste grond ter wereld. Daarom exporteert het land zo veel graan. Ook onze bodem is vrij uniek vanwege de sedimenten die door de Rijn en Maas uit heel Europa worden meegevoerd. Met zulke vruchtbare grond is het zonde om *geen* landbouw te bedrijven.

4 Nederlandse boeren, tuinders en vissers behoren van oudsher tot de wereldtop. In Canada zijn onze melkveehouders welkom, in Kenia de bloementelers, in Oekraïne graanboeren. Onze haringvissers waren eeuwenlang onovertroffen, beschrijft de Deense maritiem historicus Bo Poulsen in zijn boek *Dutch Herring. An Environmental History*. Nu hebben we de visserij al zelf de nek omgedraaid (kokkelvisserij) of door afgunstige concurrenten onder de guillotine laten duwen (pulsvisserij), dat staan we toch niet toe bij de boeren?

5. Natuurlijk produceren ook onze koeien methaan en jawel, dat versterkt de opwarming van de aarde. En onze melk heeft niet de mondiaal laagste CO₂-uitstoot per liter melk zoals ik in mijn vorige column poneerde (excuus), we staan op positie 11. Ook hier valt dus nog het een en ander te verbeteren.

Maar in een ander opzicht zijn boeren wel goed voor het klimaat. Zoals Hannah Ritchie op de website *Our World in Data* concludeert: 'Uitbreidende landbouw is de belangrijkste aanjager van de vernietiging van 's werelds wildernis.' Gelukkig is er een ont koppeling van landbouw en grond: ergens rond 1995 was de piek (4,9 miljard hectare voor voedsel en veevoer), sindsdien wordt het langzaam minder. Een toenemende agrarische productiviteit spaart de natuur en koelt aldus de aarde. En wat willen Brussel (de 'Green Deal') en Den Haag? Minder voedsel per hectare. Dat impliceert meer grondgebruik, en dus natuuraantasting en opwarming.

6. Naast ethische argumenten zijn er esthetische. Paulus Potter en Albert Cuyp wisten het al: er gaat niets boven de aanblik van koeien in de wei. Het is een van de fraaiste panorama's die wij de wereld te bieden hebben (mits die koeien niet op stal blijven natuurlijk!). Groene weilanden, een blauw-witte Hollandse wolkenlucht en daaronder zwart- en roodbonte koeien die ondoordringelijk staan te wezen. Dat moeten we koesteren.

Boeren maken dit land mooi.

EW

Bonte koeien in een groene wei: een van de fraaiste panorama's die wij te bieden hebben